

การออกกลางคันในระดับอุดมศึกษา: ปัญหาที่ต้องเร่งให้ความสนใจและแก้ไข ชำนาญ ปาณวงษ์

Drop-Out in Higher Education: The Problem must be Concern and Solve

Chamnan Panawong

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก 65000

Department of Educational, Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok, 65000

Corresponding author. E-mail address: panawong1@gmail.com

บทคัดย่อ

การเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย มีวิธีการคัดเลือกทั้งแบบระบบรับตรงและระบบส่วนกลาง ซึ่งกว่าที่จะเข้าศึกษาต่อได้นั้น ต้องสูญเสียทั้งเวลาและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อนิสิตได้เข้ามาศึกษาแล้วยังมีบางส่วนต้องออกจากระบบการศึกษาไป ซึ่งเราเรียกว่า “การออกกลางคัน” นับเป็นการสูญเสียเปล่าทางการศึกษา โดยการออกกลางคันนี้เป็นปัญหาหนึ่งของการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีสาเหตุมาจาก 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิต ได้แก่ ความรับผิดชอบ สุขภาพ ความสัมพันธ์ในครอบครัวของนิสิต สถานะทางเศรษฐกิจ ผลการเรียนรู้เดิม และการตัดสินใจเลือกคณะที่ศึกษาต่อ 2) คุณลักษณะภายนอกที่เกี่ยวข้องกับนิสิต ได้แก่ การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา อาจารย์ผู้สอน อาจารย์แนะแนว และอาจารย์ประจำชั้น

คำสำคัญ: การออกกลางคัน การสูญเสียเปล่าทางการศึกษา อุดมศึกษา

Abstract

Method to entrance in higher education have Central university admissions system and Direct system. It is difficult to entrance But someone get out before success, “Drop out”. There have two main causes are 1) Personalities of student are responsibility, health, relationship in family, economic, achievement and decision to study. 2) Environment of student are education administration teacher-counselor and class teacher.

Keywords: Drop-Out, Education Wastage, Higher Education

บทนำ

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า การศึกษานั้นนับเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งต่อการดำรงชีวิต แม้จะมีใช้ปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็ตามที ซึ่งการศึกษานั้นจะเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์เรามาโดยตลอดตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน แม้บางครั้งเราอาจมองไม่เห็นเด่นชัดก็ตามที โดยการศึกษามีส่วนผูกพันไปกับทุกกิจกรรมของเราไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง การเงิน สังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ การค้าขาย การเดินทาง ล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งสิ้น ตามความหมายของพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2555) ได้กล่าวว่า การศึกษา (Education) คือ

กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม เกิดจากประสบการณ์ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติ และเทคโนโลยี การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การสั่งสอน การฝึกฝนอบรมบ่มนิสัย การเลียนแบบ การปรับพฤติกรรม กระบวนการคิดและสร้างสรรค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และคุณธรรม ตามความสามารถของบุคคลทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

มนุษย์เรารู้จักการศึกษามาเป็นเวลานานแล้ว ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า มีมาตั้งแต่ยุคสมัยหินหรืออย่างช้าก็ตั้งแต่ยุคแรกของประวัติศาสตร์เพียงแต่ว่า ในเวลานั้นเป็นการศึกษาเล่าเรียนจากผู้รู้ ผู้ทรงความในเรื่องนั้นๆ

โดยตรง เมื่อมองย้อนกลับมาในสยามประเทศแห่งนี้ จะพบว่า การศึกษานั้นได้เริ่มก่อเกิดอย่างเป็นเรื่องเป็นราวตามหลักฐานที่ปรากฏ ก็คือ ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา ซึ่งในสมัยท่านได้โปรดเกล้าให้ก่อตั้งโรงเรียนเป็นครั้งแรก นับจากนั้นเป็นต้นมา การศึกษาไทยจึงได้มีการพัฒนาการเป็นรูปเป็นร่างต่อเนื่องมาเรื่อย ๆ ปัจจุบัน การศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 กล่าวว่า การจัดการศึกษา มี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดย 1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน 2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม 3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ และได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระบบ ตามมาตรา 16 คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้น เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนหรือนิสิตเอง โดยการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้น ได้มีพัฒนาการมาเป็นลำดับตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยในปีก่อน พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยต่างๆ มีการรับนิสิตเข้าศึกษาต่อ โดยทำการสอบคัดเลือกโดยมหาวิทยาลัยนั้นๆ เอง ต่อมา มีการรวมกลุ่มของมหาวิทยาลัยกันขึ้น และมีการ

จัดการสอบรวมกัน ซึ่งเรียกว่า ระบบการสอบแบบเอนทรานซ์ (Entrance) ซึ่งผู้สอบจะมีโอกาสเลือกสาขาที่ตนสนใจได้ 4 ลำดับ จากนั้นจึงมีการเปลี่ยนระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อของนิสิตโดยใช้ชื่อว่า ระบบกลาง (Admission) ซึ่งนิสิตจะมีโอกาสเลือกคณะตามที่ตนเองสนใจในระดับคณะที่ตนเองมี โดยคะแนนที่นิสิตจะได้มานั้นมาจากหลายส่วน ได้แก่ ผลการเรียนเฉลี่ย คะแนน O-Net คะแนน GAT และคะแนน PAT นอกจากนี้ ในแต่ละมหาวิทยาลัยยังมีโควตาแบบปรับตรงในแต่ละโครงการต่างๆ ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยอีกด้วย จากสถิติจำนวนผู้สมัครและผ่านการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง (Admissions) ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 18 มหาวิทยาลัย พบว่า มีนักเรียนสมัครเข้าศึกษา จำนวน 328,835 คน แต่มีจำนวนผู้ผ่านการคัดเลือกเพียง 66,135 คน (สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2557) ซึ่งจะเห็นว่า ที่นักเรียนจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ต้องแข่งขันกันเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการกวดวิชาต่างๆ เป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ เมตต์ อุ่นเรือน (2555) ได้ทำการศึกษาค่าใช้จ่ายและพฤติกรรมในการตัดสินใจเข้าเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 350 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 พบว่า นักเรียนในเขตเทศบาลจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้งสิ้น 32,511.44 บาท ส่วนนักเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้งสิ้น 19,608.12 บาท ต่อเทอมในการกวดวิชา

เมื่อนักเรียนได้ก้าวผ่านเข้าสู่รั้วการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้ว นักเรียนจะต้องปรับตัวเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องการเรียนและการดำเนินชีวิตส่วนตัว โดยการเรียนในระดับอุดมศึกษานั้น นิสิตต้องรู้จักขวนขวาย ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง โดยอาจอาศัยเพื่อนหรือรุ่นพี่ เพื่อช่วยในการเรียน ต้องรู้จักแหล่งองค์ความรู้ต่างๆ ที่จะทำการสืบค้นได้ ต้องรู้จักวิธีการลงทะเบียนเรียนด้วยตนเอง ในขณะที่เรื่องส่วนตัวนั้น นิสิตก็ต้องช่วยเหลือตัวเองในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่องการเงินนั้น นิสิตหรือผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ลงทุนเองทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง

การลงทะเบียนเรียน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ เช่น เอกสารประกอบการเรียน เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียน การจัดหาที่พักระหว่างเรียน เครื่องแต่งกายประจำสถาบัน ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง อุปกรณ์การสื่อสาร อุปกรณ์ไอทีต่าง ๆ ทั้งแท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์ส่วนตัวก็ตามที่ ซึ่งการใช้เงินเหล่านี้ นับเป็นการลงทุนส่วนตัวเพื่อการศึกษาทั้งสิ้น นอกจากนี้แล้ว ในส่วนของรัฐบาลยังคงได้ลงทุนเพื่อการศึกษาเป็นจำนวนมากมหาศาลหลายแสนล้านบาท หากพิจารณาเฉพาะส่วนของการลงทุนสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปีงบประมาณ 2553-2557 จะพบว่า ในปีงบประมาณ 2553 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 69,253 ล้านบาท ปี 2554 จำนวน 78,678 ปี 2555 จำนวน 82,206 ล้านบาท ปี 2556 จำนวน 96,007 ล้านบาท และปี 2557 จำนวน 101,932 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556, น. 7) และในทุก ๆ สถาบันการศึกษายังคงมีการจัดสรรทุนให้แก่ นิสิตในสถาบันตนเอง ไม่ว่าจะเป็นทุนที่ได้รับโดยตรงจากรัฐบาล ได้แก่ กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) หรือกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) หรือทุนที่มหาวิทยาลัยจัดหาให้แก่ นิสิตในลักษณะให้เปล่า โดยมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีความหวังว่า เพื่อให้ นิสิตสำเร็จ การศึกษาครบตามหลักสูตรที่กำหนด และจะนำความรู้ วิทยาการต่าง ๆ ออกไปประกอบสัมมาอาชีพเพื่อ ให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองต่อไป ให้คุ้มค่าแก่การลงทุน ทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

ความหมายของการออกกลางคัน

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารของนักวิชาการทางการศึกษา พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของการออกกลางคันไว้ในทำนองเดียวกัน เอกบุตร อยู่สุข (2550, น. 6); วัชร ตระกูลงาม, อำไพ อินทรประเสริฐ, จิราพร รอดพ่วง, และสิริภิญญา อีทรประเสริฐ (2550, น. 10); ประสิทธิ์ อังกนันท์ (2556, น. 14); ศิริชัย กาญจนวาสี (2526); Larsen, Sommersel, & Larsen (2013) สรุปได้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง “การที่

นิสิต นักศึกษา หรือผู้เรียน ได้ออกจากสถานศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นการออกก่อนสิ้นปีการศึกษา หรือออกตอนจบ ระดับชั้นใด ๆ แล้วแต่มีได้ไปศึกษาต่อที่อื่นจนจบ ตามโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งการออกกลางคันนี้ จะก่อให้เกิดความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา”

ความสำคัญของการออกกลางคัน

แม้ว่าทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างเต็มที่ก็ตามที่ แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏให้สังคมได้รับทราบ เหมือนจะยังไม่สามารถยืนยันได้ถึงความสำเร็จของภารกิจด้านการศึกษาอย่างเต็มภาคภูมิ ดังจะเห็นได้จากจำนวนนิสิตรับเข้าใหม่ปีการศึกษา 2550 จำนวน 529,289 คน ปีการศึกษา 2551 จำนวน 520,873 คน ปีการศึกษา 2552 จำนวน 383,453 คน ปีการศึกษา 2553 จำนวน 539,727 คน ปีการศึกษา 2554 จำนวน 577,358 คน ในขณะที่จำนวนผู้สำเร็จ การศึกษาในปี 2553 จำนวน 230,986 คน ปีการศึกษา 2554 จำนวน 295,671 คน ปีการศึกษา 2555 จำนวน 318,596 คน และปีการศึกษา 2556 จำนวน 146,653 คน (กลุ่มสารนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) จะเห็นได้ว่า จำนวนนิสิตที่สำเร็จ การศึกษานั้น มิได้สอดคล้องกับจำนวนที่รับนิสิตเข้า โดยมี นิสิตจำนวนหนึ่งไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ใน ระยะเวลาที่กำหนดตามหลักสูตร จะด้วยความที่ไม่ตั้งใจ ซึ่งมักเกิดจากเหตุผล คือ ผลการเรียนเฉลี่ยไม่ถึงเกณฑ์ ที่สถาบันกำหนด นิสิตประสบอุบัติเหตุจนไม่สามารถมา ศึกษาต่อได้ การตั้งครรภ์ระหว่างเรียน ค่าใช้จ่าย ไม่เพียงพอ ฐานะทางบ้านยากจน ในขณะที่มี นิสิต อีกหลายหมื่นคนที่ตั้งใจลาออกแล้วกลับเข้ามาสอบใหม่ ซึ่งเรียกว่า “เด็กซิว” โดยให้เหตุผลว่า ยังไม่พอใจกับ คณะที่ตนเรียนอยู่ ณ ขณะนี้ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ในทางการศึกษาจะเรียกนิสิตลักษณะนี้ว่า “การออก กลางคัน” ตามที่กล่าวมาข้างต้น โดยการออกกลางคันนี้ จะก่อให้เกิดความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษาจะเสียเวลาในการบริหารจัดการ เสียทรัพยากรในการลงทุน เสียโอกาสในการสร้าง คน ในขณะที่ผู้เรียนหรือนิสิตนั้น ต้องเสียเวลา เสียทุน

ทรัพย์ และเสียขวัญและกำลังใจ ในการที่จะต้องเริ่มต้นใหม่

ผลกระทบจากการออกกลางคัน

จากความสำคัญของการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การศึกษานั้นล้วนส่งผลต่อทุกๆ กิจกรรมในการดำเนินชีวิต หากประเทศหรือชุมชนใดมีการจัดการศึกษาที่ดี สามารถทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ตามที่ตั้งไว้ ก็จะส่งผลให้ประเทศหรือชุมชนนั้นเจริญรุ่งเรืองสืบไป ในทางตรงกันข้าม หากประเทศหรือชุมชนใดมีการจัดการศึกษาที่ไม่ดีพอ ไม่สามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้ เช่น การใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การจัดการบุคลากรไม่เป็นไปตามที่กำหนด การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ไม่ครบครัน การกระจายอำนาจ การสั่งการ หรือการปล่อยให้เกิดการออกกลางคันนั้น จะส่งผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ อย่างเป็นระลอกคลื่น ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงกรณีนี้ไว้ว่า (ประสิทธิ์ อังกนันท์, 2556; Dulniak (อ้างถึงใน พระครูสังฆรักษ์ศักดิ์นรินทร์ โดษยานนท์, 2553))

1. รัฐบาลเกิดการสูญเสียไปทางการศึกษา สูญเสียงบประมาณ งบลงทุนทางการศึกษาของรัฐ เมื่อรัฐมีการลงทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดซื้อเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกหัดต่างๆ ผลที่ควรจะได้รับในอนาคตจากการที่มีประชากรที่มีคุณภาพจะต้องเสียไปในการแก้ปัญหาสังคม หากผู้ที่จะออกกลางคันเหล่านั้นออกไปก่อปัญหาขึ้น

2. การสูญเสียโอกาสในการพัฒนาประเทศ หากบุคคลที่ต้องออกกลางคันนั้นเป็นบุคคลที่ดีมีคุณภาพ สังคมจะสูญเสียบุคลากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศต่อไป

3. สังคมจะขาดบุคคลที่มีคุณภาพที่จะสร้างสรรค์ความเจริญ สังคมต้องแบกรับภาระ หากผู้ที่จะออกกลางคันโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สังคมเกิดความวุ่นวาย หากผู้ที่จะออกกลางคันเหล่านั้นโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ก่อปัญหาสังคม

4. ผู้เรียนที่ออกกลางคันจะได้รับผลกระทบกระเทือนด้านจิตใจ สถานภาพของเขาไม่มั่นคง อาจก่อให้เกิดการลู่กลายกลายเป็นปัญหาของสังคมต่อไป

5. ก่อให้เกิดอัตราการว่างงานสูง เนื่องจากผู้ที่ออกกลางคันขาดคุณสมบัติที่ใช้ในการสมัครงาน

6. ผู้ที่ออกกลางคันไปแล้วอาจมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ผิดไปจากพฤติกรรมของคนทั่วไป ซึ่งสังคมเราไม่ยอมรับ ได้แก่ การเสพยา การใช้สารเสพติดให้โทษ การก่ออาชญากรรม รวมถึงการต่อต้านสังคม

7. ครอบครัวของผู้ที่ออกกลางคันขาดความเชื่อมั่นในตัวของผู้เรียน สูญเสียทั้งเวลาและเงินที่ใช้จ่ายให้กับผู้เรียน

สาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคัน

เมื่อทราบถึงความสำคัญและผลกระทบที่ตามมาของการออกกลางคันของนิสิตแล้ว เพื่อเป็นการป้องกันมิให้การออกกลางคันของนิสิตเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งต่อก่อให้เกิดผลเสียต่างๆ ดังที่กล่าวผ่านมาแล้วข้างต้น ผู้เขียนจึงรวบรวมแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคัน ดังนี้

เอกบุตร อยู่สุข (2550, น. 34-35) ได้ให้ความเห็นว่า สาเหตุของการออกกลางคันที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่อนตนเองของนิสิต ซึ่งหากนิสิตเป็นผู้มีความประพฤติดี มีความพยายามศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้สำเร็จการศึกษาตามที่ได้ตั้งใจไว้ ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น มีใจกว้าง ยอมรับผลจากการกระทำของตนเองทั้งที่ดีหรือที่ได้ทำผิดพลาดไป ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องสมควรเสมอ จึงจัดได้ว่า เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ 2) สุขภาพ หากพบว่า นักศึกษาขาดเรียนบ่อย นั่งเหม่อลอย หรือขอไปห้องพยาบาลบ่อยๆ คือ สิ่งบอกเหตุที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษาจะเรียนดีไม่ได้เลย หากร่างกายไม่สมบูรณ์ รวมถึงความบกพร่องทางร่างกาย เช่น ร่างกายพิการ โรคภัยไข้เจ็บจะให้นักศึกษาคิดมาก ไม่สบายใจ และเกิดปมด้อย 3) ความสัมพันธ์ด้านครอบครัว ครอบครัวจะสมบูรณ์ได้ ถ้าสมาชิกทุกคนสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ และมีความผูกพันระหว่างกันได้อย่างเต็มที่ จากความผูกพันที่ดีจะเป็นพื้นฐานขั้นสูงในการก่อให้เกิดความสมบูรณ์ในด้านต่างๆ ตามมา

ในส่วนของวิธี ตระกูลงาม (2550) ได้กล่าวว่า ปัจจัยหรือสาเหตุของการออกกลางคันของนิสิต ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านนักศึกษา ซึ่งพบว่า คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ส่งผลต่อการออกกลางคันเป็นอย่างมาก 2) ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ปัญหาเรื่อง ค่าใช้จ่าย หรือเรียกว่า ด้านเศรษฐกิจในครอบครัว 3) ปัจจัยด้านการเรียนการสอน พบว่า มี 3 ปัจจัยย่อย กล่าวคือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาที่ดีพอ และด้าน สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ พบว่า บุคลากร ที่ให้บริการด้านต่าง ๆ ขาดความมีมนุษยสัมพันธ์กับนิสิต

ประกอบกับผลสรุปการวิจัยของ ชำนาญ ปาณวงษ์ (2556, น. 52) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการวิจัย 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสถานภาพของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ออกกลางคัน และ 2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยได้ทำการศึกษา กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 17,781 คน ซึ่งในจำนวนนี้มีนิสิตที่ออกกลางคัน จำนวน 954 คน และคงอยู่จำนวน 16,827 คน โดยได้ทำการศึกษาตัวแปรเพศ คณะวิชา วิธีการรับเข้า คะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตก่อนเข้าศึกษา ใช้แบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ และการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) ผลการวิจัยพบว่า จากจำนวนนิสิตทั้งหมด 17,781 คน เป็นเพศชาย จำนวน 5,933 คน คิดเป็นร้อยละ 33.37 และเพศหญิง จำนวน 11,848 คน คิดเป็นร้อยละ 66.63 ในจำนวนนี้เป็นนิสิตเพศชายที่ออกกลางคันจำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 5.93 เพศหญิงจำนวน 602 คน คิดเป็นร้อยละ 5.08 เมื่อพิจารณาจำนวนที่ออกกลางคันเป็นรายคณะ พบว่า คณะที่มีนิสิตออกกลางคันมากที่สุด คือ วิทยาลัยนานาชาติ มีนิสิตออกกลางคัน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 12.22 รองลงมา ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ มีนิสิต

ออกกลางคัน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 7.54 และคณะ วิทยาศาสตร์การแพทย์ มีนิสิตออกกลางคัน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 7.06 สำหรับคณะที่มีนิสิตออกกลางคือน้อยที่สุด ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ มีนิสิตออกกลางคัน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 รองลงมา ได้แก่ คณะสหเวชศาสตร์ มีจำนวนนิสิตที่ออกกลางคัน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 2.01 และคณะศึกษาศาสตร์ มีจำนวนนิสิตที่ออกกลางคัน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 2.73 เมื่อพิจารณาตามวิธีการรับเข้าของนิสิต พบว่า วิธีการรับเข้าโดย Admission มีจำนวนนิสิตมากที่สุด 8,893 คน คิดเป็นร้อยละ 50.01 รองลงมา ได้แก่ วิธีการรับตรง จำนวน 7,515 คน คิดเป็นร้อยละ 42.26 และตามโครงการต่าง ๆ จำนวน 1,373 คน คิดเป็นร้อยละ 7.72 ในขณะที่จำนวนการออกกลางคันของนิสิตที่รับเข้าโดยวิธีการตามโครงการต่าง ๆ มีจำนวนร้อยละมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 7.65 รองลงมา คือ วิธีการ Admission ร้อยละ 5.35 และวิธีการรับตรงมีนิสิตออกกลางคือน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.96 ในขณะที่พิจารณาโดยใช้ผลการเรียนก่อนเข้าศึกษา พบว่า นิสิตที่มีผลการเรียนก่อนเข้าศึกษา ตั้งแต่ 1.01–2.00 มีจำนวน 99 คน ผลการเรียนก่อนเข้า 2.01–3.00 จำนวน 5,019 คน และผลการเรียน 3.01–4.00 มีจำนวน 12,663 คน เมื่อพิจารณาจำนวนร้อยละที่ออกกลางคัน พบว่า ผลการเรียนก่อนเข้า 1.01–2.00 มีร้อยละของการออกกลางคันมากที่สุด คือ 18.88 รองลงมา คือ ผลการเรียนก่อนเข้า 2.01–3.00 ร้อยละ 7.19 และผลการเรียน 3.01–4.00 มีร้อยละของการออกกลางคือน้อยที่สุด คือ 4.54

สำหรับผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการออกกลางคันของนิสิตนั้น พบว่า

เพศมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าร้อยละของการออกกลางคัน จะพบว่า มีแนวโน้มที่นิสิตชายจะออกกลางคันมากกว่านิสิตหญิง

คณะวิชามีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีแนวโน้มว่า วิทยาลัยนานาชาติมีการออกกลางคันมากที่สุดกว่าคณะอื่นๆ โดยการออกกลางคันถึง 55 คน คิดเป็นร้อยละ 12.22 ของนิสิตทั้งคณะ

กลุ่มสาขาวิชามีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีแนวโน้มว่า กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการออกกลางคันมากที่สุดกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยมีการออกกลางคันจำนวน 349 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.85 ของนิสิตทั้งกลุ่ม

วิธีการรับเข้ามีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีแนวโน้มว่า นิสิตที่มาจากวิธีการรับเข้าแบบโครงการมีการออกกลางคันมากที่สุดกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยมีการออกกลางคันจำนวน 472 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.87 ของนิสิตในกลุ่มนั้น

ผลการเรียนก่อนเข้าศึกษามีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีแนวโน้มว่า นิสิตที่มีผลการเรียน 1.01–2.00 มีการออกกลางคันมากที่สุดกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยมีการออกกลางคันจำนวน 18 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.18 ของนิสิตในกลุ่มนี้

จากแนวคิดและงานวิจัยที่กล่าวอ้างมานี้ จึงพอที่จะสรุปได้ว่า ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนิสิต ได้แก่

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิต ได้แก่ ความรับผิดชอบ สุขภาพ ความสัมพันธ์ในครอบครัวของนิสิต สถานะทางเศรษฐกิจ ผลการเรียนเดิม และการตัดสินใจเลือกคณะที่ศึกษาต่อ

2. คุณลักษณะภายนอกที่เกี่ยวข้องกับนิสิต ได้แก่ การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา อาจารย์ผู้สอน อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น

แนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคัน ในระดับอุดมศึกษา

จากสภาพปัญหาที่ผู้เขียนศึกษาจากแนวคิดและงานวิจัยต่างๆ นั้น พบว่า หากยังคงปล่อยให้มีการ

ออกกลางคันในระดับอุดมศึกษาต่อไป จะก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ ตามมาอย่างไม่สิ้นสุด ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้เสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการออกกลางคันในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

ระดับมหาวิทยาลัย

1. ควรมีการจัดระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อกับสาขาวิชาให้สอดคล้องกัน

2. ควรจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้เหมาะสมเพื่อเป็นแหล่งศึกษาและส่งเสริม กระตุ้นให้นิสิตเกิดความมุ่งมั่นในการเรียนจนจบการศึกษา

3. ควรมีการจัดรายวิชาให้เหมาะสมกับนิสิตในแต่ละสาขาวิชา

4. ควรส่งเสริมให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาดูแลนิสิตอย่างใกล้ชิด

5. ควรจัดให้มีเครือข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่างสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอนและผู้ปกครองนิสิต เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงต่อการออกกลางคันของนิสิต โดยเฉพาะข้อมูลจากภายนอกมหาวิทยาลัย

6. สถานศึกษาควรดำเนินการจัดทำแผนแก้ปัญหาการออกกลางคันระยะยาว โดยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ปกครองระดับนิสิต

1. นักเรียนควรศึกษาข้อมูลและรับคำปรึกษาในการเลือกสาขาที่เรียนก่อนสมัครเรียน

2. หากนิสิตมีปัญหาควรรับเข้ารับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาทันที

สรุป

ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนเป็นปัญหาหนึ่งที่นักการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ปัญหาการออกกลางคันสาเหตุที่เกิดขึ้นล้วนแล้วมีความเกี่ยวข้องกับทั้งลักษณะส่วนตัวของผู้เรียน และสิ่งที่เกี่ยวข้อง ทั้งการจัดการศึกษาของสถาบันครูอาจารย์ผู้สอน ผลกระทบที่เกิดขึ้นในความสูญเสียทางการศึกษา เป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มสารนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). สถิติอุดมศึกษา. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558, จาก <http://www.stat.mua.go.th/eDoc/>
- ชำนาญ ปาณวงษ์. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 6(2), 44-55.
- ประสิทธิ์ อังกนันทน์. (2556). การศึกษาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี. งานวิจัยพัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ ประจำปีการศึกษา 2556. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระครูสังฆรักษ์ศักดิ์รินทร์ โตชยานนท์. (2553). การศึกษาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนิสิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เมตต์ อุ่นเรือน. (2555). ค่าใช้จ่ายและพฤติกรรมในการตัดสินใจเข้าเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วัชร ตระกูลงาม, อำไพ อินทรประเสริฐ, จิราพร รอดพ่วง, และสิริภิญญ์ อีทรประเสริฐ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2521). องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. ค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2558, จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/40568>
- สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2557). จำนวนผู้สมัครและผ่านการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง. ค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2558, จาก http://www.cuas.or.th/document/57C_stat_sumapply.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกบุตร อยู่สุข. (2550). การออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. วิทยาลัยการอาชีพพุทธมณฑล สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Larsen, M. R., Sommersel, H. B., & Larsen, M. S. (2013). Evidence on Dropout Phenomena at Universities. Danish Clearinghouse for Educational Research. Tuborgvej Copenhagen N.V.: Department of Education, Aarhus University